

Protocol dalla radunanza communal digl cumegn da Surses digls 28 d'otgover 2019 (nr. 05-2019)

Li ed oura	Sala da cumegn a Savognin, allas 20.00
Preschaints:	70 votantas e votants
Presidi:	Leo Thomann, mastral
Actuar:	Beat Jenal, scrivant da cumegn

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs

Igl mastral Leo Thomann benevainta tot las persungas preschaintas e constatescha tgi la radunanza communal odierna è neida convocada conform alla constituziun, uscheia tgi ella è cumpetenta da decider.

Cun sa refereir alla critica all'adresa dalla suprastanza concernent igl adiever digl lungatg rumantsch tgi è neida se tar la davosa radunanza communal e tgi ò er procuro siva per brevs da lectours, daclera igl mastral an lungatg tudestg tg'igl cumegn da Surses seia en cumegn rumantsch e consequentamaintg vignan er manadas las radunanzas communalas per rumantsch. Per neir siva agl art. 5 dalla constituziun communal vignan fatgas las preschentaziuns digl cumegn an tudestg ed igl messadi vigna er adegna fatg an rumantsch e tudestg. Daple ins possa betg pretender. Oters cumegns rumantschs magnan lour radunanzas angal an rumantsch e na dettan er betg or igl messadi an tudestg.

Siva las explicaziuns digl mastral peglia gl'amprem Matthias Schmidt e siva Ruth Giovanoli igl pled e dacleran pertge tgi els vegian banduno la davos'eda la radunanza e vegian siva scretg la brev da lectours. Cuntrari a chegl tgi seia menziuno aint igl davos protocol, na vegian els pero betg pretendia tgi las radunanzas communalas vignan manadas per tudestg. Disturbo vegia els perancunter la folia tgi dei, tgi votums an rumantsch na stoptgan betg neir translatos. Uscheia vignan las persungas tgi na saptgan betg rumantsch sclosas dalla collaboraziun politica, chegl tgi na possa betg esser tenor art. 5 dalla constituziun communal. Percheigl pretendan els tg'igl protocol dalla radunanza communal digls 26 d'avost vigna mido tenor la formulaziun tgi els on mess se an scretg. Chel screiver surdat Ruth Giovanoli agl canzlist.

Igl mastral precisescha pero tg'igl protocol seia sto publitgia digls 20 da settember anfignen igls 21 d'otgover. Eventualas objecziuns vessan damai gia da neir fatgas durant chel taimp da publicaziun. Cunchegl tgi na seian neidas inoltradas nignas objecziuns ainfer igl termin menziuno, vala igl protocol ossa scu approvo e na possa er betg ple neir mido.

Igl disput tranter igls dus interpellants ed igl mastral davart la practica digl lungatg tar radunanzas communalas cozza schi dei, anfignen tgi en votant peglia igl pled e pretenda d'interromper chella discussiun e da sa deditgier agls affars tractandos. Chegl vign alloura er fatg uscheia. Cunter la glista da tractandas na vignan fatgas nignas objecziuns, uscheia tgi chella vala scu approvada.

Scu dombravouschs vignan proponias ed eligias cun gronda pluralitad Pirmin Cotti e Claudio Casparin.

2. Project d'investiziun equipaziun Alp Flex; tratg Tgalucas - Tga d'Meir: dumonda credit d'object da fr. 315'000.00

Igl mastral daclera tgi an connex cun l'11avla etappa dalla migliuraziun generala Sur, tgi ò previa

da sanar chest onn la veia da Tgalucas anfignen Tga d'Meir sen l'Alp Flex, vegia igl cumegn gia decida da profitar e sanar igl madem mument er gist las ovras communalas (ava, ava persa ed electricitad). Igl costs correspondentes da fr. 315'000.00 seian bagn stos aint igl preventiv, ins vegia pero amblido da sottametter pi tard igl project da moda separada alla radunanza communal per approvar igl credit necessari. Per chel sbagli sa perstgisa igl mastral. Las lavours seian pero neidas exequeidas e seian irreversiblas! Ord muteiv da trasparenza vegia la suprastanza pero decida da sottametter la dumonda da credit tuttegna alla radunanza communal per approvaziun posterioura.

Igl costs per chellas lavours montan a fr. 315'000.00 (provedimaint d'ava fr. 245'000.00; provedimaint d'ava persa fr. 25'000.00; ovra electrica fr. 45'000.00).

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 68 vuschs e sainza cuntervusch d'approvar igl credit da fr. 315'000.00 per l'equipaziun pertutgont ava, ava persa ed electricitad da Tgalucas anfignen Tga d'Meir sen l'Alp Flex.

3. Project da sanaziun e reparatura (project da SIE) pertutgont maseiras d'urgenza siva donns da malora; credit supplementar da fr. 400'000.00

Igl mastral daclera tg'igl onn current seian diversas regiuns an Svizra ed agl exterior stadas pertutgeidas da catastofas dalla nateira. Per furtegna seia igl cumegn da Surses sto preservo da donns pi gronds da malora. Perveia da diversas plievigias intensivias durant igls meis da stad vegigl tuttegna do differentes donns pi pitschens e pi gronds dall'infrastructura d'equipaziun an nossa val, uscheia p.ex. ve dalla Veia da Faller; sen l'Alp Foppa; tar la punt L'Eisla; a Davos Fallung; ve dalla Veia d'Alp a Savognin; tar igl Ragn da Tigiel; ed an divers oters lis.

Igl donns da malora seian nias mess dalunga an urden agl senn da maseiras d'urgenza per evitar ulteriours donns. Igl costs bruts per reparar igls donns da malora montan a radond fr. 400'000.00, infurmescha igl mastral. Igl donns tgi vegian pertutgia veias da gôt seian nias mess ansemen e splaeas an en schinumno project da SIE sur igl uffezi da gôt e priedels da nateira, regiun Grischun central/Moesano, a Casti. Cotras possa igl cumegn chintar cun contribuziuns cantunalas da radond fr. 150'000.00. Anc betg ancunaschaint seia cun tge somma tgi la cassa da donns elementars digl cantun Grischun vigna a sa participar agls costs caschunos dalla bova all'Alp Foppa, daclera igl mastral. Pigl cumegn restan pigl mument damai anc costs nets da radond fr. 250'000.00.

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal unanimamaintg d'approvar igl credit supplementar da brutto fr. 400'000.00 per reparar igls donns caschunos igl 2019 da maloras.

4. Tractamaint dalla moziun declarada scu relevanta dalla radunanza communal pertutgont l'elaboraziun d'en profil directiv pigl cumegn da Surses: Cunterproposta dalla suprastanza communal

Igl mastral daclera tgi alla radunanza communal digls 27 da matg 2019 seia neida inoltrada ena moziun cun l'incumbensa alla suprastanza communal d'elaborar en profil directiv pigl cumegn da Surses, per pussibilitar cotras alla populaziun da sa participar da moda activa agl

process strategic digl cumegn. Chella moziun è neida declarada cun 103 cunter 9 vuschs scu relevanta ed ò obliia la suprastanza communal da dar giu ainfra 6 meis en pareri an tgossa.

Per chel muteiv seia la suprastanza communal s'infurmada tar divers cumegns grischuns, schi els vegian elaboro en profil directiv e schi ea, tge experientschas tgi els vegian fatg. Dumando ins vegia surtot cumegns tgi vegian fusiuno igls davos onns e tgi stettan davant sumigliaintas sfidas scu nous, daclera igl mastral. Digls cumegns contactos, nign tgi vegia elaboro en profil directiv. Motivo seia chel fatg nia cun igls ots costs ed la gronda labour per l'elaboraziun, tgi stettan visavi ad en nez pitost modest.

Er la suprastanza communal seia sceptica, schi l'elaboraziun d'en profil directiv communal cun integrar la populaziun da moda activa cun workshops porta propi igl success giavischia. Pitost seia da tameir tgi vigna stgaffia en tigher da palpieri, tgi vigna alla fegn dusto ainten ena trocla. Chegl viglia dantant betg deir, tgi na seia betg impurtant e necessari da definire la strategia pigl cumegn, precisescha igl mastral. La dumonda seia pero an tge dimensiun ed an tge furma tgi la strategia duess neir definada pigl cumegn. Anstagl d'en profil directiv communal considerescha la suprastanza scu pi raschunevel d'elaborar ena strategia da svilup per la regiun. Chella cumpeggia divers puncts impurtants e seia pi orientada alla practica. L'elaboraziun fiss preveida cun ena interpresa da consegliazion da politica e fatschentas. Sper igls commembers da suprastanza pudessan er neir consultadas ulteriouras persungas, scu per exaimpel represchentants digl turissem, digl commers e dalla mastranza locala ma er ulteriouras persungas interessadas. Anstagl da workshops niss la populaziun dumandada cun en questunari da piglier posiziun tar divers temas, daclera igl mastral. Igls resultats da chella retschertga nissan tenor pussebladad integros aint igl palpieri da strategia tgi la suprastanza elaboress. En sumigliaint ager vegia p.ex. tscharnia igl cumegn da Scuol ed igl cumegn da Vaz cun la destinaziun da vacanzas da Planeiras.

Per las raschungs menziunadas soura vegia la suprastanza decidia da sottametter alla radunanza la suandonta cunterproposta tar la moziun inoltrada ed acceptada:

- a) desister d'elaborar en profil directiv communal cun integrar la populaziun da moda activa aint igl process strategic, scu pretendia dalla moziun acceptada dalla radunanza communala digls 27 da matg 2019
- b) approvar la cunterproposta dalla suprastanza, tgi prevei da dar alla suprastanza igl dretg d'elaborar ena strategia digl svilup dalla regiun an atgna cumpetenza, cun integrar la populaziun cun ageid d'en questunari aint igl process da strategia.

Alla fegn dallas explicaziuns digl mastral dumonda Patric Vincenz, igl interpellant dalla moziun, igl pled e preschainta la sia vista e las sias ponderaziuns pertge tgi fetscha senn tenor el d'integrar la populaziun da moda activa aint igl process strategic digl cumegn. Pinavant precisescha el tgi en profil directiv stoptga betg esser fitg cumplessiv, mabagn possa er esser formulo angal sen pacas paginas. Igl cumegn da Razegn vegia p.ex. formulo 6 puncts centrals sen ena pagina A4. Tar igl profil directiv sa tractigl d'en documaint da labour, tgi possa e stoptga adegna puspe neir adatto. Perche gl stat el tar la sia moziun tgi incumbensescha la suprastanza d'elaborar en profil directiv pigl cumegn cun integrar da moda partecipativa la populaziun e las gruppas d'interess ainten chel process. Pinavant propona el tgi igl profil directiv vegia d'esser elaboro anfignen la fegn 2020.

Dalla discussiun daverta fon ples votants adiever. Quatter votants dacleran lour ponderaziuns e sustignan la proposta digl interpellant d'integrar la populaziun e las gruppas d'interess aint igl process d'elaborar igl profil directiv. Ena votanta s'externa a favour dalla posiziun dalla suprastanza cun argumentar tgi ella seia betg sieira schi seia propi igl dretg mument d'elaborar ossa en maletg directiv. Avant da piglier a mangs l'elaboraziun da tal stuessan tenor la votanta la suprastanza ed igl consegl d'administraziun dalla societad turistica fixar igl "maletg cumplessiv", noua tg'ins vot ansomma rivar cugl cumegn e la regiun da vacanzas.

Cuncheigl tgi na suondan nigns votums ple, metta igl mastral an votaziun gl'amprem la proposta da Patric Vincenz e siva la proposta dalla suprastanza.

Resultat dalla votaziun:

La proposta da Patric Vincenz d'incumbensar la suprastanza d'elaborar anfignen la fegn 2020 en profil directiv cun integrar da moda participativa la populaziun e las gruppas d'interess survign 36 vouchs.

La cunterproposta dalla suprastanza survign 24 vouchs.

Scu acceptada vala damai la proposta da Patric Vincenz.

5. Diversas infurmaziuns

- Igl mastral infurmescha
 - davart la procedura digl sagond scrutini per l'elecziun d'en post ainten la suprastanza communal.
 - tg'igl cumegn ò ossa introduia igl sarvetsch da rimnar plastic. L'emda passada seia nia tarmess en figl d'infurmaziun correspondent a tot igls casals.
 - davart igl project "Giovanni Segantini" tgi è an fasa d'elaboraziun sot l'egida da l'uniun Parc Ela ansemen cun igl cumegn da Surses e la Tourismus Savognin Bivio Albula SA.
 - tgi igls 14 da november 2019, allas 20.00, vigna salvo an sala Grava a Savognin ena seira d'infurmaziun davart igl "profil directiv digl territori communal".
 - tgi la proxima radunanza communal vigna salvada igls 2 da december 2019, allas 20.00, an sala Grava a Savognin.
- Suprastant Toni Sonder infurmescha da maniera pi detagleda davart las lavours tgi èn planisadas chest aton e la proxima premaveia an connex cun igl project d'investiziun "Renovaziun totala digl kiosk e furmaziun digl conturn digl Lai Barnagn", tgi è gio nia approvo dalla radunanza communal. Schibagn tgi sa tracta angal d'en'infurmaziun ègl do ena gronda discussiun pertutgont las lavours preschentadas. Cuncheigl tg'igl project è gio nia approvo vign betg antro sen las diversas objecziuns.

6. Varia

Igl mastral orientescha la radunanza communal tgi votums sot "varia" vignan angal anc protocolos schi chegl vigna giavischia expressivamaintg digls singuls votants tgi peglian igl pled.

Treis votants peglian igl pled per render attent a diversas tgossas. Cuncheigl tgi els na giaveischan betg explicitamaintg da menziunar lour votums aint igl protocol, vign chegl er betg fatg.

Igl mastral sera la radunanza allas 22.35 e giaveischa a tots en bung arrivo a tgesa.

Savognin, igls

Igl mastral:

Igl actuar:

Leo Thomann

Beat Jenal